

**European
Newspaper
Award**

Adresseavisen er kåret til European Newspaper of the Year, i klassen for regionaviser, i designkonkurransen European Newspaper Award.

De kjører glamorøse reklamer og deler ut gratis sigaretter til barn og unge med slagordet «røyk deg rik og uavhengig», også i land med sult, aids og tuberkulose. **Kronikk side 30**

Strømmevinnerne: Disse tre norske artistene var de mest strømmede på Spotify i 2017. Astrid S, Kygo (øverst) og Alan Walker er blant de norske artistene som kan hente inntekter fra digitaliseringen. En ny rapport gir grunn til bekymring for både norsk musikk og kjønnsfordelingen i den store strømmen, skriver vår kommentator. Foto: RICHARD SAGEN

Digital ensretting i musikken

Aldri har så mange hatt tilgang til så mye forskjellig musikk, og aldri har flere av oss hørt på akkurat det samme.

Kommentar

Terje Eidsvåg

Kommentator
terje.eidsvaag@
adresseavisen.no

Den første store rapporten om digitaliseringens innvirkning på norsk musikkbransje er ikke oppløftende lesning for unge rundt omkring i landet som vurderer en framtid i bransjen. Den gir enda mer grunn til bekymring for voksne og eldre musikere og låtskrivere.

Hvis artister virkelig lykkes i strømmen, kan veien være kortere til gjennombrudd og megasuksess enn før. Ulempen er at andelen som sliter med å få en gjennomsnittlig norsk årslønn for å lage og spille musikk er voksende. De største tar stadig mer av kaka, mens de mellom-

store og mindre får en synkende andel.

På oppdrag fra Kulturdepartementet har Center for Creative Industries ved Handelshøyskolen BI og Menon Economics sett på de økonomiske konsekvensene av digitaliseringen i norsk musikkliv i rapporten «Hva nå – digitaliseringens innvirkning på norsk musikkbransje».

Rapporten «Kunst i Tall 2017» påpekte at musikk er det området på kulturfeltet hvor digitaliseringen har kommet lengst. Mye lenger enn for eksempel litteratur. Derfor er musikk velvalgt temperaturmåler for hvordan det går med inntekter og økonomi i digitalisert kultur.

Hovedkonklusjonene i rapporten er lite lystig lesning for dem som tror digitalisering fører til mer mangfold. Tallenes tale viser at norske lyttere hører mindre på norsk musikk, at de som tjener mest på musikk i strømmemarkedet stort sett er menn, samt at vi nordmenn hører mer og mer på det samme, jo flere valgmuligheter vi får i den store strømmen. 80 prosent av inntektene i den norske strømmeøkonomien gikk til 10 prosent av artistene.

Det er ingen grunn til å bli overrasket over de norske tallene, selv om rapporten viser at norskandelen i strømmemarkedet

er svakere enn de nasjonale andelen i Sverige og Danmark. Internasjonale tall viser samme hovedtendens. I fjor presenterte BuzzAngle Music tall fra det amerikanske strømmemarkedet for musikk som viste at de ti prosent mest strømmede sangene i USA i 2017 sto for 99 prosent av all strømmet musikk.

Hvorfor er det slik at jo større tilbudet og mangfoldet blir, jo mer velger folk å gå i flokk og høre på det samme? En klar tendens i digital kultur er at de store tar nesten alt, mens de mellomstore og mindre får en stadig mindre del, og en enda mindre del av den økonomiske kaka. Samme trekk preger også strømmemarkedet for film og tv.

Det er ikke nytt at de største selger mest, men det kan se ut som om digitaliseringen forsterker dette. En kombinasjon av algoritmer, anbefalingsteknologi og brukervennlighet gjør det enkelt å klikke på noe tilpasset din profil, framfor å prøve å orientere seg i den store strømmen.

Fortsatt kan artister og sanger få massivt gjennombrudd gjennom eksponering på tv, radio, i film eller tv-serier, men YouTube og innflytelsesrike spillere har blitt viktigere. Det tilsynelatende paradoksale er at mange valgmuligheter, stor konkurranse og brukervennlighet fører til massiv ensretting.

Undersøkelsen gir grunn til bekymring for norsk musikk. Frilansmusikere sliter med økonomien. De fleste tjener mindre enn 300 000 kroner i året. Mens omsetningen fra festivaler og konserter har økt i perioden, har norske musikeres inntektsandel fra dette blitt redusert. Kjønnsforskjellene forsterkes heller enn å svekkes med digitaliseringen, med stadig færre kvinner blant dem som tjener mest.

Noen av tallene i den norske rapporten er sannsynligvis «bedre» enn på papiret siden artister under kontrakt med internasjonale selskap, som Kygo og Alan Walker, ikke slår ut i de norske tallene. De kjønnsbaserte forskjellene preges nok av at undersøkelsen ikke helt fanger opp suksessrike yngre kvinnelige artister som Astrid S og Aurora, med en stor overvekt av svar fra aldersgruppen 31–60 år.

I Kulturmeldingen viser kulturminister Trine Skei Grande optimistisk tro på digitalisering som svar på flere av kulturlivets utfordringer i tiden framover. Om mer kultur til flere gir mer av det samme til flere, kan også mye gå tapt. Digitaliseringen vil rulle videre. Om den skal bli et redskap for mangfold og demokratisering, trengs det kulturpolitiske grep også.